

## KAPIHILIKTOK KONGOKYAOAKLO HAVAKHAT NAITOLIOGAT

### 1. OINGAIKNIK

Okoa Kavamatokat Kanatami eliogaktait havakhat Kavamatokat Halumaktigakhainot Havakhat Opalongaiyaktait (FCSAP) okoa halummaktigiangitni kavamatokat halumaiyakhimayatik nunat inuknot hivoganakmata. Ova/naliak halummagakhat. Okoa Kavamat ItkilinotOkioktaktolikiot (DIAND) apikhiyut, oalo maniknik angiktaoniaktot halumaktigotikhani ovalo ehivigokhiniaktot kanok halummaktigotikhanik kemmakoni oyagakhiokvik Kapihiliktomi Silvanik Oyagakhiokviogaloami ovanilo Kongokyoami Nunavutmi.

Ona Kapihiliktok Oyagakhiokvik kanga nappakohiktokhimayuk nuna ovanil 1964-mi ovalo silvat nalvaat havalikhimayait 1965-m. Okoa kanga okiomi gold-nik nalvaaktot silvaniklo ovanil Kongokyoami. Nalvaakhiolikta nuna ovanil 1967-mit 1972-mot ovanil Kapihiliktomi (ona atikaktogaloak Hope Bay Mines Limited).

Oyakikotit tamayat aolalikhimayut ovanil Hope Bay Mines Ltd. ovanil 1973. Anmektikviit nunap eloanot hanahimayut ovanil Kongokyoami ovanilo Kapihiliktomi oyagakhiolikhimayut. Oyagat amogaktait silvat ovanil Kapihiliktomi.

Ovanil 1974 Hope Bay Mines pikatikaliktot okoalo Van silver Explorations okoalo Recko Explorations. Ona Kapihiliktomi Oyagakhiokvik aolaliktot ovalo mikkak (50-75 tons/day) silvani amogalikhimayuk. Okoa pilokyiligotit tamayat amogaivaktot 74,500 ounces silvanik aolatitlogo nutkaktot ovanil 1975-mi.

Oyagakhioktit aolahimaktot ovnai 1980's ovanilo 1990's. Ovanil 1997 okoa Kapihiliktomi Oyagakhiokvi Nunami Atoknik taimaktat Ona nuna nappakohiktografaktat ona ORO5 nuna ovanil 1998-mi.

### 2. OYAGAKHIOKVIK HOMIITOK/ATOKVILIK

Ona Kapihiliktomi Silvanik Oyagakhiokvik nunamiitok Kavamatokat nunaotainiitok, hamani 115 km hivogaani Hamlatkot Ikaluktutiami. Ona ovanil latitude onalo longitude okoat 68° 10' 45" N and 106° 33' 29" W. Ona Kongokyoami Nalvaak nunamiitol hamani 7 km tonongani ovanil Kapihiliktomi Silvanik Oyagakhiokvik, onalo hinaani Kitaani Angimayaop ovanil ORO nappakohiktokhimayuk nuna.

Tamakmik okoa Kapihiliktoklo Kongokyoaklo oyagakhiokviik pikaktot basalt ridges okoa nunat nattiknaniitot tahmani nunani. Ona apkohiokhimayut apkot Kapihiliktomit talvani Kongokyoami.

Tikitominaktok okoa malgok oyagakhiokvii halikaptakot, tingmiakot kayalikot, naliak umiakot ovanil Kapihiliktomit Umiakakvianit (HBLS).

### 3. OYAGAKHIOKVIK HAVAKTAKHAK & ENIKTIKVIKHAIT

Tamaat nuna ehivgiokaklogo havaakhainik opalongaiyakniaktot halummaktigiangani Kapihiliktok onalo Kongokyoak oyagakiokvik eniktiktokhat. Ona ehivigoknia okoatlo:

- SENES Consultants Limited, 2004 – Inuknot Hivoganaktot Ehivgioktait;
- Hanayit okoalo Kavamat Tamayalikiyit Kanatami (Nunalikiyit) okoalo Rescan Nunalikiyit, 2004 -Phase I/II Nuna Oyagakhiokvik Ehivgioktokhat Kapihiliktomi Oyagakhiokvik onalo Kongokyoami Nuna Nalvaakvik Nunavutmi; Kapihiliktok onalo Kongokyoak – Naitolioktait Havaakhat – (Kablonatot)
- AMEC Earth & Environmental, 2005 (DRAFT) - Kapihiliktok onalo Kongokyoak Taimaktaohimayuk Oyagakhiokvik, Halummaitot Ehivgiokniagait ekayutikhat Halummaktiginikmi;
- Earth Tech Canada Inc., 2006 – Kapihiliktok onalo Kongokyoak Taimaktaohimayuk Oyagakhiokvik, Ekakkot Ehivgioklogit;
- Earth Tech Canada Inc., 2006 – Kapihiliktok onalo Kongokyoak Taimaktaohimayuk Oyagakhiokvik, Nunallo Halumaktokhat Ehivgioklogo;
- Earth Tech Canada Inc., 2006 – Kapihiliktok onalo Kongokyoak Taimaktaohimayuk Oyagakhiokvik, Halummaitot okoalo Nunalo Ehivgioklogo; ovalo
- UMA Engineering Ltd., 2006 – Kapihiliktok onalo Kongokyoak Nalvaakvik, Inuknot Hivoganaktot ovalo Nunalo Halumaikat Hivoganaknia oloa ehivgiokniagait Halummaktiktokhat Opalongaiyaktait(RAP) hanayait atogakhat ovani 2006-mi, for the clean-up of Kapihiliktok onalo Kongokyoak oyagakhiokviit. Okoa hanayaoyut halumaktigotikhat okoat RAP, nunaleet tohaktitait ovani Ikaluktutiakmiot okoa inuit nunaliit meetiktitlo Nannigiaktoktit Angoniaktot Katimayit, Kitikmeot Inuit Katiyit okoalo Nunavut Tungavikotlo, okoalo Press, onalo sekogtiteet sekogtotlo ovani Kiilini High School, Ikaluktutiami.

Ona havakhak halummaktigivikhak hajja nunalikotikot apikhihimaliktot havagiangani, okoalo kinat halummaktigiothak oktokolikniaktait kantolaktit eliogagianangi RAP.

Ona okiokni malgokni eliogakhimaliktok ona RAP opalongaikhimaliktat aolaliktokhak ovani 2007, inuit havalakiniaktot oyagakhiokvik halummaktiliklogo aoyami ovani 2007-mi ovalo enilikat tamayaiyakniaktat halummaktigotinik nongolikat aoyak ovani 2009.

Nuna halummaktigiliktaoniaktok hapkoatigokloni:

- Halummaktigotikhat tamayat, aghalutit okoalo havaktit tahamongakniaktot. Okoa havaktoni ovani, ona malgokkot engilganiaktok: tamayat inuitlo umiakokniaktot Kapihiliktomot Umiakakvikhak (HBLS) aoyami ovani 2007 ovalo tamayatlo inuitlo havalikniaktot Kapihiliktomot omongalo Kongokyoamot ovani Januari, 2008.

- Halummaktigomi oyagakhioqvik nuna atokniagat apkotikot – From HBBS Kapihiliktomot omonga Kongokyoamot
- Tupkit nappaktikniagait aolaliklonilo halumaktiginik
- Halummaitot tamayat ongovaktaoniaktot nunamit, ovalo aolaktitaolotiklo
- Tamayakavikhak ekkakonot eliniagat halummaitonot, tamayanot ovalo oghonotlo
- Hanalotik ovalo angiptigilotik iglokpaknik
- Ekkakot katitiklogit ovalo eggittokhat
- Algakniaktat ovalo nuutlogo naliak algaklogiot halumaiktot nunat
- Kaliktoklogo oyagakokvik emmakokviklo
- Oyagalianik kaligiiktikniakt oyagakot uarrying
- Haologit nunat halummailgot
- Nunalo halummaktiklogo
- Tamayat halumaktigotit eghogaklogit, tamayatlo/ekkakotlo inuitlo aolaknakto enikat. Havagoikata malgokot piniaktiat HBBS okiomi ovani 2009 ovalo aolaktitaoniaktot ekkatot umiakot ovani HBBS Kablonakakninot aoyami 2009.
- Nuna taotokpakniagat (halummaktakat). Allatlo honat hummaktikhimayut taotokniagait ovani RAP titigakhimayut apikotini.

Kapihiliktok onalo Kongokyoak Oyagakhioqvik- Naitoliogak (Kablonatot ) Hamna nuna halummaktigakhat havakhat aolalikniaktot kakogogaalokmot halummaktakat taotokniagat aolalikloni taotokvikha ovani 2009. Okioatak takoyaktokpakniagst opalongaikimayuk hivoliit okiot tallimani kakogogaikpaklo takovaklogo ovani “kakogogaikpat takovaklogo” havaagivakniaktat. Kakogogaalokmot taotoklogo ona Kapihiliktok ema ekkakot halummailgotlo noitaililogit.

#### 4. INUKNOT KANOGILITJUTINIAKTOK OYAGAKHIOQVIK

Ona homangitpat, ona oyagakhioqviogaloak nutaanik havaotikhainik pihimaniaktot nuna halummania taotoklogo okoalo inuit tahamani, inuit elihimayaitnik atoklotik ovalo nunaliit ekayuktigilogit nunalo halummamnahoaklogo opalongaikhimayat.

Inuit nunaliit okoalo nunami Inuit katimayit tohaktitaoniaktot oyagakhioqviogaloak halumaktokhak tohaktitagiiklogo inuknot. Okoa Nunaliit tohaktitaoyaktokniaktot Ikaluktutiami halummaktiginahoalikata inuitlo havaktitaoniakmat ovalo kantolaktitaoniaktot inuitlo havaktitaolotik. Nunaliit tohaktitaolotik oyagakhioqvik halummaktiktaolikat.

Hamalo, meetikniaktot tohaktitinahoat inuknik okoa Kavamatok Nunaplo Kavamait maligalioktit. Maniktutikhat pihimalitkot tohaktitiyaktoiyami.

Kapihiliktok onalo Kongokyoak Oyagakhioqvik – Havakhat Naitoliogak (Kablonatot)